

AFBUREAUKRA- TISERING AF DET SOCIALE OMRADE

September 2008

Afbureaukratisering af det sociale område

Det sociale område er ved at sande til i komplekse foreskrifter, unødige dobbeltprocedurer og mistænkeliggørende rituelle kontroller. Det giver dårlig service til borgerne og det tager unødigt mange ressourcer fra sagsbehandlere, som kunne bruge deres tid meget bedre. Systemet er blevet så komplekst, at det er helt på sin plads at udnævne en gennemgående kontaktperson for at borgene kan finde rundt i labyrinten. Regeringen har stillet bindende krav til afbureaukratisering overfor erhvervslivet. SF foreslår, at man sætter et lignende måltal for det det sociale område.

I dette oplæg kommer SF med vores eksempler på, hvor der er brug for regelforenkling og afbureaukratisering.

SFs forslag om en gennemgående afbureaukratisering af det sociale område vil skabe tid, tillid og overskuelighed. Og der vil blive frigjort mange flere ressourcer til personlig kontakt. Det vil gavne borgerne, deres pårørende og de ansatte.

I dag føler mange borgere sig enten overset eller mistænkeliggjort, når de har brug for hjælp fra det offentlige. Uanset mange gode hensigter og et stort arbejde for at hjælpe disse borgere. For udsatte grupper fremstår den sociale indsats ofte usammenhængende, kaotisk og forvirrende. Der er mange instanser og personer inde i billedet, lovgivningen hænger ikke sammen, og der er mange skift og brud, som opleves voldsomme af dem, der skal have hjælp.. Samtidig er mange sagsbehandlere underlagt et så stort sagspres, at mange føler sig fristet til at forlade faget.

SF foreslår en gennemgående afbureaukratisering af den sociale sektor. Under overskrifterne

- Tillid frem for kontrol-tyranni
- Mere tid til borgerne
- Simplere undersøgelser

Tillid frem for kontroltyranni

I dag er der ikke ende på de rituelle kontroller det offentlige udsætter socialt udsatte borgere for. Også når det drejer sig om små beløb som f.eks. nogle 100 kroner mere i boligsikring, eller penge til børnenes fritidsklub, skal selv de fattigste gennem en lang procedure for at dokumentere, at de vitterlig har behov for den hjælp. De rituelle kontroller er dels med til at klientgøre de socialt udsatte borgere, for hvem de i forvejen ikke er nemt at komme og bede om hjælp. Dels kræver kontrollerne dyre sagsbehandler-timer, som kunne være brugt meget bedre på andre borgere med behov for hjælp. Der er brug for tillid til borgerne fremfor kontroltyranni.

Helt konkret foreslår SF:

Tillid frem for kontroltyranni. Når vi skal betale skat tjekker SKAT ikke hver enkelt selvangivelse igennem. Man stoler derimod på at hvis man tager stikprøver får det folk til at overholde loven. Det samme burde generelt gælde for de økonomiske oplysninger de socialt udsatte borgere skal indberette i forskellige

Afbureaukratisering af det sociale område

sammenhænge. Sagsbehandleren bør slippe for at gennemgå alle gamle kasseboner i hvert eneste tilfælde, men i stedet have lov til at stole på borgerens tro og love erklæring.

Folk på nedsatte kontanthjælpsydelse skal altid betragtes som i økonomisk trang. Med beløb betydeligt under kontanthjælpsniveau (starthjælp og 300timers regel) behøves der ikke bruges sagsbehandler-timer på rituelle trangsregninger og grundig undersøgelse af husholdningens økonomi, når borgere skal have hjælp til f.eks. medicin eller tandlægebesøg (aktivlovens §82). Eller til ekstraordinære særlige udgifter (aktivlovens §81), som f.eks. hvis køleskabet går i stykker, hvis man skal have hjælp til møbler eller til flytning. Man kunne desuden give disse grupper ret til f.eks. vederlagsfri lægeordineret medicin og gratis tandbehandling.

Mindre tilskud uden omfattende §50-undersøgelse. Der bør kunne bevilges mindre økonomiske tilskud til f.eks. kontingenter eller lignende til børn i familier med meget dårlig økonomi, uden at der skal iværksættes en tidskrævende § 50-undersøgelse.

Man bør undtage kontanthjælpsmodtagere (og lignende) for egenbetaling for foranstaltninger, som f.eks. deres barns ophold hos plejeforældre eller institution. I forbindelse med forebyggende foranstaltninger og anbringelser af børn og unge skal sagsbehandleren i dag undersøge om forældrene kan pålægges en egenbetaling for foranstaltningen (§52,stk 4). Denne trangsregning med en detaljeret gennemgang af familiens økonomi vil for kontanthjælps modtagere stort set altid resultere i en vurdering af at familien ikke kan pålægges egenbetaling. Det vil spare mange ressourcer helt at afskaffe trangsregningen, når det gælder kontanthjælpsmodtagere og lignende.

Reglerne om dokumentation for forventede merudgifter efter § 100 skal forenkles væsentligt. I dag er der krav om omfattende og detaljerede beregninger, når en borger skal sandsynliggøre sine forventede merudgifter på grund af funktionsnedsættelse. Det kan være hjælp til at betale f.eks. medicin eller transport. Man kunne f.eks. i højere grad stole på "selvangivelser" fra borgerne med mulighed for stikprøvekontrol. Ligesom der ikke altid er brug for årlige genvurderinger af behovet, hvis man ikke forventer ændring i funktionsniveau.

Reglerne om tilskud til handicap biler skal forenkles væsentligt (Lov om social service §114). Kravene til dokumentation og beregning i forhold til støtte til handicap-bil skal reduceres. I dag er der et uhyre omfattende regelsæt og sagsbehandlingen kan ofte tage op til et år. Det er spild af sagsbehandler-ressourcer, og det er ikke acceptabelt at borgere skal vente så længe med at få hjælp til deres transportbehov.

Mulighed for sjældnere opfølgninger på hjælpeordninger (lov om social service §96). Mange borgere har stort set uændret hjælper-behov, og derfor er det ofte overflødig at lave årlige opfølgninger, der bør i stedet være mulighed for længere intervaller.

Mere tid til borgerne

Et gennemgående problem er, at der bliver lagt flere og flere opgaver over til sagsbehandlerne, så der bliver mindre tid til kontakten med borgerne. I dag har en fuldtidsansat socialrådgiver på børneområdet i kommunerne kun knap en time om dagen at tale med borgere enten ansigt til ansigt eller i telefonen. Det er et problem, når personaleressourcerne ikke øges i takt med de administrative krav.

Derfor foreslår SF:

Ressourcevurdering af alle nye love. Der bør laves en ressourcevurdering af al ny lovgivning på socialområdet, således at det skal vurderes, hvor meget det vil koste kommunerne i arbejdstid og andre omkostninger at føre disse tiltag ud i livet (ligesom man kan lave en miljøvurdering eller en ligestillingsvurdering af nye lovforslag)

Der skal indføres maksimale sagstal for sagsbehandlere. Der er en tæt sammenhænge mellem antallet af sager og kvaliteten af det sociale arbejde. Derfor skal der lovgivningsmæssigt fastsættes rammer for hvor mange sager den enkelte sagsbehandler kan have på de enkelte sagsområder. Rammerne skal være forpligtende for kommunerne, men de skal ikke regulere sagstallet i detaljer. På den måde kan man sikre, at de enkelte forvaltninger normeres, så det er muligt at leve op til de administrative og faglige krav. Dansk Socialrådgiverforening har en række bud på sådanne måltal. F.eks bør en børnesagsbehandler maksimalt have 35 familier, med maksimalt to børn med aktive sager. Det konkrete sagsantal afhænger blandt andet af hvor meget der afbureaukratiseres mv

Stoppe blind dokumentation. Dokumentation kan være vigtig for at sikre borgernes retsikkerhed og for at sikre overblikket over et område, men registrering af sagsarbejdet sluger enormt meget tid fra sagsbehandlerne. Og ofte er det de samme oplysninger sagsbehandlerne skal registrere flere steder. De eksisterende registreringer skal nøje genovervejes, ligesom der ikke skal indføres nye obligatoriske indberetningssystemer uden at de gamle er blevet evalueret og at der er sikkerhed for, at nye krav tjener et fornuftigt formål, der står i rimeligt forhold til arbejdet med dokumentation

Sammenhængende IT. Det koster overordentlig meget tid og besvær, når sagsbehandlere skal arbejde med 3-4-5 usammenhængende IT-systemer, der er overbelastede, og som bryder ned eller har lange ventetider. Antallet af IT-systemer bør reduceres og samkøres, så sagsbehandlerne kun skal registrere oplysninger en gang. Ligesom der ikke bør indføres procedurer, uden der er foretaget en samlet vurdering af de arbejdsmæssige omkostninger.

Måltal for afbureaukratisering. Det offentlige bør forpligtes på en reel afbureaukratisering af det sociale område. Kommunerne skal opsætte forpligtende mål. Og man skal sikre, at de har adgang til den nødvendige kompetence for at kunne gennemføre en afbureaukratisering.

Simplere undersøgelser

Loven stiller meget detaljerede krav og procedurer, som tager meget af sagsbehandlerens tid. Det er vigtigt at fastholde, at regelforenkling og afbureaukratisering ikke må ske på bekostning af retssikkerheden for de berørte børn unge og voksne. Men mange steder kunne tingene foregå enklere uden at det går ud over borgernes retssikkerhed.

- Fjerne dobbeltudredninger. Når borgere har komplekse problemer eller flere ansøgninger oplever bliver deres situation ofte udredt flere gange. Som f.eks. når en borger både skal udredes og planlægges med funktionsevne metoden, med arbejdssevne metoden og med de almindelige regler om handleplaner. Der bør i stedet udvikles en standardprocedure og man bør i højere grad "genbruge" de oplysninger brugeren har givet, så de ikke skal indberettes og dokumenteres flere gange.

- Funktionsevne metoden skal forenkles. Funktionsevne metoden, hvor behovet for handicapkompenserende ydelser jf §100 vurderes, er ekstremt omfattende og dermed tidskrævende. Der er et 12 sider langt samtalskema der skal udfyldes med borgeren og mange trin i processen. Proceduren bør forenkles, så den bliver mindre arbejdskrævende. Der må i højere grad åbnes for at et socialfagligt skøn kan vurderes, om den skal anvendes i sager, hvor det forekommer åbenlyst unødvendigt. Det kan for eksempel være ved vurdering af merudgifter til borgere, der har ukomplicerede problemstillinger som diabetes, hvor det vil være tilstrækkeligt at spørge dem, om de har andre problemer.

- Klargøring af §50-undersøgelses omfang. Det fremgår af servicelovens §50 stk 5, at "Undersøgelsen må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger, og skal i øvrigt gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader." - Dette burde uddybes, så det står klarere, hvornår man kan nøjes med at gennemføre mindre omfattende undersøgelser. F.eks. behøves der måske ikke en omfattende §50 undersøgelse ved handicapkompenserende ydelser til familier med handicappede børn, hvis familien ikke har andre problemer end barnets handicap.

- Forenkling §41 om merudgifter vedr. forældre til handicappede børn

I dag er der mange komplicerede beregninger ift standardbeløb mv., en krone-til-krone refusion ville være lettere at gennemskue både for forældre og for sagsbehandlere.

- Kravet om adskillelse af jobcenter, ydelseskantor og socialforvaltning skal opløses. Det hæmmer den lokale tilrettelæggelse, at der er stillet et centralt krav om at adskille indsatserne. Kommunerne skal have frihed til at tilrettelægge deres struktur på dette område selv, under hensyn til de lokale forhold.

Frigørelse af ressourcer

De afbureaukratiseringsforslag, der lægges op til, vil frigøre personaleressourcer på socialområdet. Dermed vil sagsbehandlerne være sikret den nødvendige tid til deres sager uden der tilføres ekstra ressourcer til området. De omfattende undersøgelser, der ønskes begrænset, forventes ikke at øge udbetalingen af tilskud m.v. generelt. Dels tror vi på tillid fremfor kontrol, dels fører undersøgelserne alligevel oftest til udbetaling af tilskud m.v. til de grupper, der nævnes. Derfor er de overflødige og en unødigt kontrolforanstaltning. Derudover er der i SF's investeringsplan afsat 250 mio.kr. til bedre IT i den offentlige sektor på det sociale område.